

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Mfv.I.10.661/2015/8.

A tanács tagjai: . Hajdu Edit a tanács elnöke, előadó bíró
Dr. Tallián Blanka bíró
Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna
bíró

A felperes:

A felperes képviselője: Dr. Ozvári-Lukács Ádám pártfogó ügyvéd

Az alperes:

Az alperes képviselője: Dr. Daragó Dénes ügyvéd

A per tárgya: kártérítés

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:
Fővárosi Törvényszék 7.Mf.638.808/2014/18.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:
Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 2.M.1076/2010/42.

Rendelkező rész

A Kúria a Fővárosi Törvényszék 7.Mf.638.808/2014/18. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A felülvizsgálati eljárásban teljes mértékben pervesztes felperes pártfogó ügyvédjének díját az állam viseli.

A le nem rótt 336.000 (háromszázharminchatezer) forint

felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes 1999. január 7-étől 1999. december 31-éig állt munkaviszonyban az alperesnél. A Fővárosi Munkaügyi Bíróság 2.M.1076/2010/42. számú ítéletével kötelezte az alperest a felperes javára nem vagyoni kártérítés megfizetésére. Megállapította, hogy az alperesnél fennállt munkaviszony alatt kialakult folyamatos konfliktussal összefüggésben a felperes meglévő egészségügyi panaszai súlyosbodtak, és 50 %-os munkaképesség-csökkenést szenvedett.
- [2] A Fővárosi Munkaügyi Bíróság 2004. január 21-én kelt, az alperest a felperes javára 250.000 forint nem vagyoni kártérítésben marasztaló 2.M.4064/2001/43. számú ítéletében megállapította, hogy a felperes munkaviszony előtt meglévő magas vérnyomásos megbetegedését a munkaviszony alatti fokozott idegi megterhelés súlyosbította, szorongásos, depressziós tünetegyüttese is súlyosbodott.
- [3] A Fővárosi Munkaügyi Bíróság 2007. június 20-án kelt 28.M.2241/2006/11. számú jogerős ítéletében az alperest további nem vagyoni kártérítés megfizetésére kötelezte tekintettel arra, hogy a munkahelyi konfliktusok és azok következményei a felperes 67 %-os munkaképesség-csökkenésére kihatással voltak.
- [4] A felperest 2002. szeptember 4-étől rokkantsági nyugdíj illette meg.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [5] A felperes 2010. március 4-én benyújtott keresetében az alperesnél fennállt munkaviszonnyal összefüggésben nem vagyoni és vagyoni kárai (havi 280.000 forint keresetveszteségi járadék, gyógyszerköltség címén járadék, közlekedési többletköltség) megfizetésére kérte az alperest kötelezni állapotrosszabbodásra hivatkozással.
- [6] Az alperes a felperes keresetének elutasítását kérte.

Az első- és másodfokú ítélet

- [7] A Fővárosi Munkaügyi Bíróság 2012. május 14-én kelt 2.M.1076/2010/42. számú ítéletével kötelezte az alperest a felperes javára 500.000 forint nem vagyoni kártérítés megfizetésére. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította.
- [8] Rögzítette, miszerint az ügyben ítélt dolognak minősül, hogy a felperes egészségkárosodása és a munkahelyi konfliktusok miatt őt

ért egészségromlás és annak súlyosbodása között az okozati összefüggés fennállt. A beszerzett igazságügyi orvosszakértői vélemény alapján az elsőfokú bíróság megállapította, hogy a felperes magas vérnyomás betegségében és annak tartós fennállása miatt kialakult szövődményként jelentkező szív- és érrendszeri betegségeiben állapotrosszabbodás következett be, amely minimálisan, de az életmódját befolyásolta. A felperes potenciázavara a magas vérnyomás, a cukorbetegség és a valószínűsíthetően az ezekre szedett gyógyszerek mellékhatására vezethető vissza. A munkáltató magatartásával oksági kapcsolatban álló szorongásos, depressziós zavarban bekövetkezett változás is kihatott a felperes életvitelére. A természetes kórokúnak minősíthető állapotromlás és a perbeli eseményekkel összefüggésben álló betegségekben bekövetkezett állapotromlás 85-15 %-os arányára, az állapotrosszabbodással okozati összefüggésben a teljes testi- és lelki egészséghez fűződő személyiségi jog megsértésére tekintettel 500.000 forint összegű nem vagyoni kártérítést talált alkalmasnak a károsodás kompenzálására.

- [9] A gyógyszerköltség miatti járadékigényt bizonyítottság hiányában, a közlekedési többletköltség iránti igényt jogalap hiányában utasította el.
- [10] A keresetveszteségi járadékigényt elévülés miatt ítélte megalapozatlannak. A felperes 2002-től rokkantsági nyugdíjas. A rokkantság nyugdíj és az elérhető átlagkereset közötti különbözet címén akkor jelentkezett először kára, amikor rokkantsági nyugállományba került. A felperes azonban az ezt követő időszakra nem bizonyított olyan tényeket, amelyek az elévülés megszakadására, vagy nyugvására vezettek volna.
- [11] A Fővárosi Törvényszék 51.Mf.637.020/2012/5. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, és a nem vagyoni kártérítés összegét 100.000 forintra leszállította, egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta.
- [12] A Kúria Mfv.I.10.437/2013/14. számú részítéletével a jogerős ítélet nem vagyoni kártérítésre vonatkozó rendelkezését hatályon kívül helyezte, és e körben az elsőfokú ítéletet helybenhagyta, a gyógyszerköltség és a közlekedési többletköltség megfizetésére irányuló elsőfokú elutasító ítéleti rendelkezést helybenhagyó döntését hatályában fenntartotta. A keresetveszteségi járadékot elutasító elsőfokú ítéleti döntést helybenhagyó rendelkezését hatályon kívül helyezte, és e körben a másodfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította. A Kúria előírta, hogy a megismételt eljárásban értékelni kell a felperesnek a keresetveszteségi járadék vonatkozásában 2013. január 15-én másodfokra becsatolt okirati bizonyítékait a Pp. 235. § (1) bekezdésére is figyelemmel. Ez alapján lehet ugyanis csak megalapozottan állást foglalni arról, hogy a felperes a másodfokú eljárásban alappal hivatkozott-e az elévülés megszakadására.
- [13] A Fővárosi Törvényszék 7.M.638.808/2014/18. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Kötelezte a felperest az

alperes javára perköltség megfizetésére. Megállapította, hogy a felmerült párfogó ügyvédi díjat az állam viseli.

- [14] A törvényszék rögzítette, hogy a felperes a másodfokú eljárásban 2013. január 14-én kelt beadványában hivatkozott arra, hogy 2012. december 12-én az erős szélvihar megrongálta a családi háza tetőszerkezetét, és másnap az átázott padláson találta meg a megsérült iratok között az alpereshez 2004. április 13-ai keltezéssel, 2005. május 23-ai keltezéssel és 2007. május 30-ai keltezéssel saját kézzel írt leveleit, melyekben a keresetveszteség kifizetését kérte. A felperes a megismételt eljárásban 2014. október 28-án kelt iratához csatolta a 2005. március 28-án kelt levelét, amelyben ismételten felszólította az alperes országos vezetését a rokkant nyugdíj és a hasonló munkakört ellátók átlagkeresete közötti különbözet megfizetésére. Nem jelölte meg azonban, hogy ezen iratot hol és milyen körülmények között lelte fel. A másodfokú eljárásban becsatolt 2014. november 21-én kelt iratában hivatkozott csak arra, hogy 2014. november 13-án a fáskamrában a már selejtezésre kerülő iratok, régi újságok tételes átválogatása közben találta meg a felbontatlan, de avult állapotban lévő 2007. március 29-én kelt alperes által történt kárelismerő nyilatkozatot (ez utóbbi nyilatkozatot felhívást követően sem csatolta eredeti állapotban az iratokhoz, csak egy közjegyző által hitelesített fénymásolt példányt).
- [15] A másodfokú bíróság felhívására a felperes 2015. június 6-án kelt előkészítő iratában nyilatkozott úgy, hogy az általa becsatolt felszólítások az elévülést megszakították. Számítógéppel nem rendelkezett, ezért azok minden példányát kézzel, három egyező példányban írt meg.
- [16] A másodfokú bíróság álláspontja szerint a felperesnek tudomása kellett legyen arról, hogy az általa a másodfokú eljárásban becsatolt iratok a rendelkezésére állnak, mivel azokat saját maga készítette. Mindkét fokú bíróság vizsgálta az elévülést, az elsőfokú bíróság erre vonatkozóan a bizonyítási teherről a feleket tájékoztatta. Ennek következtében a felperes a másodfokú eljárásban csatolt iratokat akadálytalanul benyújthatta volna figyelemmel arra, hogy tudomása volt arról, miszerint az elévülés megszakadását neki kell bizonyítania. Elvárható magatartás az lett volna a részéről, hogy az ingatlanában található iratokat felkutassa. A felperes tehát indokolatlanul és olyan okiratok csatolásával késedelmeskedett, amelyek a perindítás idején már a rendelkezésére álltak. Azokat a tényállításait és bizonyítékait, amelyeket az elsőfokú eljárásban meg sem kísérelt előadni, és azokat az bizonyítási indítványait, amelyeket meg sem próbált érvényesíteni az elsőfokú eljárásban, a másodfokú eljárásban már nem hozhatja fel. A gondos és eljárást elősegítő pervitelnek megfelelően köteles ugyanis a fél a bizonyítékait időben előterjeszteni (BH 2002.79., 2003.204.). Ezen kötelezettségének a felperes nem tett eleget, nem volt akadálya annak, hogy a fellebbezésében és az utóbb benyújtott előkészítő iratainak figyelembe vételét az elsőfokú eljárásban

kérje az elévülés megszakadásának bizonyítékául. A másodfokú bíróság ezért nem vehette figyelembe a felperesnek ezen utóbb előadott tényállításait, illetve a bizonyítékokra való hivatkozását, amelyekre vonatkozóan nem igazolta, hogy azok az elsőfokú határozat meghozatalát követően jutottak a tudomására. A felperesnek ezen okiratok meglétéről nyilvánvalóan nemcsak az elsőfokú határozat meghozatalát követően volt tudomása.

- [17] Mindezekből következően a másodfokú bíróság a beterjesztett bizonyítékokat az elsőfokú ítélet felülbírálata során a Pp. 235. § (1) bekezdés alapján nem vehette figyelembe. Ezért az elsőfokú ítéletet a Pp. 253. § (2) bekezdés alapján helybenhagyta.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [18] A felperes a felülvizsgálati kérelmében a másodfokú ítélet „megváltoztatását”, vagyoni kártérítés iránti kereseti kérelme érdemben történő elbírálásával annak helyt adó döntés meghozatalát kérte elsődlegesen. Másodlagosan eljárási jogszabálysértésre hivatkozással a másodfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezésével annak új eljárás lefolytatására, új határozat meghozatalára utasítását indítványozta.
- [19] Hivatkozása szerint a törvényszék a Pp. 235. § (1) bekezdésének a megsértésével mellőzte a 2013. és 2014. években benyújtott okirati bizonyítékok figyelembe vételét, ezért az ítélete jogszabálysértő.
- [20] Az okirati bizonyítékokat azért mellőzte, mert azokat a felperes szerinte elkésetten nyújtotta be, illetőleg azokra elkésetten hivatkozott. Ezért nem foglalt állást arról, hogy a bizonyítékok az elévülés megszakítására alkalmasak voltak-e. A törvényszék fenti álláspontja azonban téves. Az okiratok a felperesnek megtalálásukig nem voltak a birtokában, a birtokláshoz pedig szükséges, hogy az azok tárgyát képező dolog birtokban tartásáról a birtokosnak tudomása legyen. Birtoklás hiányában a felperes nem volt abban a helyzetben, hogy az okiratokat becsatolja a peres eljárásban, és tudomása sem volt arról, hogy azok még fellelhetőek, ellenkező esetben az lett volna az érdeke, hogy azokat a bíróságra benyújtsa.
- [21] A felperest a fentiek alapján felrőhatóság nem terheli, hiszen ha az okiratok fellelhetőségéről nem volt tudomása, nem volt lehetősége ezeket korábban a bíróság rendelkezésére bocsátani, de a felperest egészségi állapota (hosszas kórházi kezelése, pszichés problémái, súlyos látássérülése) is hátráltatta abban, hogy a per szempontjából jelentős iratokat teljes körűen áttekintse.
- [22] Az iratok fellelése és perbeli benyújtása hiányában az ezekre való hivatkozás a felperes részéről nem lehetett alapos az elévülés, vagy más ok megítélése során.
- [23] Az okirati bizonyítékok figyelembe vétele a felperesre nézve a per eldöntése szempontjából kedvező lett volna. Bizonyítják ugyanis az elévülés többszöri megszakadását, így a felperes vagyoni kárigénye az alperessel szemben még nem évült el, az érdemben elbírálható.
- [24] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [25] A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.
- [26] A felülvizsgálati eljárásban nem volt vitatott, hogy a felperes keresetveszteség járadék iránti igénye először 2002. szeptember 4-én vált esedékessé, tehát az elévülés innen kezdődik. A Pp. 272. § (2) bekezdés alapján értékelt felülvizsgálati kérelem keretei között volt lehetősége a Kúriának a jogerős ítéletet felülvizsgálni a Pp. 275. § (2) bekezdés alapján. Ezért csak azt vizsgálhatta, hogy a felülvizsgálati kérelemben megsértett jogszabályhelyként megjelölt Pp. 235. § (1) bekezdés alkalmazására jogsértően került-e sor a törvényszék részéről.
- [27] A Pp. 235. § (1) bekezdés szerint a fellebbezésben meg kell jelölni azt a határozatot, amely ellen a fellebbezés irányul, és elő kell adni, hogy a fél a határozat megváltoztatását mennyiben és milyen okból kívánja. A fellebbezésben új tény állítására, illetve új bizonyíték előadására akkor kerülhet sor, ha az új tény, vagy az új bizonyíték az elsőfokú határozat meghozatalát követően jutott a fellebbező fél tudomására feltéve, hogy az - elbírálása esetén - reá kedvezőbb határozatot eredményezett volna.
- [28] Peradat, hogy a felperes a keresetveszteségi járadék iránti igény elévülésének megszakadására vonatkozó bizonyítékait az elsőfokú ítélet meghozatalát (2012. május 14.) követően terjesztette elő a fellebbezési eljárásban. A másodfokú eljárásban tehát új bizonyítékként csatolta azon okiratokat, amelyekkel az elévülést megszakító felszólításait, illetve az alperes elismerését kívánta igazolni. Téves azonban a felülvizsgálati érvelés, miszerint a törvényszék ezen bizonyítékokat csak késedelmes becsatolásuk, illetve az abban foglalt tényekre történő késedelmes hivatkozás miatt nem vette figyelembe. A törvényszék ugyanis arra is hivatkozott, hogy a felperes nem igazolta, miszerint ezen bizonyítékok, tények az elsőfokú határozat meghozatalát követően jutottak a tudomására. Erre vonatkozóan jogszerűen értékelt a törvényszék, hogy a felszólításokat a felperes maga írta, tehát azokról nyilvánvaló tudomása kellett, hogy legyen. Ennek ellenére az elévülés megszakadására vonatkozó bizonyítási teher ismeretében sem tett előadást az elsőfokú eljárásban ezen felszólításokra vonatkozóan, mely hivatkozásai a másodfokú eljárásban a Pp. 235. § (1) bekezdés feltételeinek fennállta vizsgálata során a javára értékelhetőek lehettek volna.
- [29] A törvényszék az eset összes körülményei alapján okszerű következtetést vont le arról, hogy a másodfokú eljárásban új tény, új bizonyíték előadására, illetve előterjesztésére vonatkozó együttes feltételek az adott esetben nem álltak fenn, nem állapítható meg, hogy azok az elsőfokú határozat meghozatalát követően jutottak a fellebbező fél tudomására.
- [30] A fentiekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3)

bekezdés alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [31] A felülvizsgálati eljárásban teljes mértékben pervesztes felperes pártfogó ügyvédjének felülvizsgálati eljárási költségét a Pp. 87. § (3) bekezdés alapján az állam viseli.
- [32] Az alperesnek a felülvizsgálati eljárásban költsége nem merült fel, így erről a Kúriának a Pp. 79. § (1) bekezdés alapján rendelkeznie nem kellett.
- [33] A felperest megillető munkavállalói költségkedvezmény folytán a le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14. § alapján az állam viseli.
- [34] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. §-ának (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2016. június 29.

**Dr. Hajdu Edit s.k. a tanács elnöke, előadó bíró, dr. Tallián
Blanka s.k. bíró, dr. Mészárosné dr. Szabó
Zsuzsanna s.k. bíró**

A kiadmány hiteléül:

Nné

tisztviselő